

Exedræ Ecclesiasticæ Sive Concionvm Moralium ... t. ...

In Dominicas totius anni

Schrötter, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1687

IV. In Dominica IV. Adventus. Parate viam Domini. Luc. 3. Arg. Lithostrota
cælestis, seu via regia Christo adornata.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56286](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56286)

CONCIO IV.
IN DOMINICA IV. ADVENTUS.

Parate viam Domini.

Luc. 3.

ARGUMENTUM.
LITHOSTROTA CÆLESTIS,

S E U

Via Regia Christo adornata.

I. AM tertium voce liquidâ , ac contentâ ad expediendum Domino iter , evocamur. *Aud.* Ingeminatur nobis toties quoties edictum ipsius: *Parate viam*

Luc. 3.
Isa. 40. 3.

Domini, rectas facite semitas ejus. Complante vias Regi vestro venturo , impedimenta omnia impigrè amovere , & ad perpendiculum adæquate , ac elaborare.

Verum , quorsum istud ? Numquid lutum reformidat , qui ambulat super pennas ventorum ? Numquid non *via ejus, via pulchra, & semita ejus pacifica?* Numquid non trita via ipsius , tot Sanctorum , atque Electorum vestigiis ? Ita sanè , si de itineribus æternitatis , de ar-

canissimis consiliorum viis , de callibus rectitudinis , ac æquitatis , quos sibimet adornat , agatur. Non opus ea in parte Domino Præcurfore , non Lithostrota , aut viarum directore.

At verò , si de nostratibus res sit , multa in iis reperit remorantia adventum suum , multa distorta , atque inæqualia. Ea ut amoveamus , jam olim ore Isaïæ , nos ipse exhoratus est Dominus , dicens : *Omnis vallis exaltabitur, & omnis mons, & collis humiliabitur, & erunt prava in directa, & aspera in vias planas.* Quod quâ ratione præstare possimus , elucidandum erit.

Isa. 40.
v. 4.

D 3

PAR-

PARTITIO.

Hæc verò obstacula, utpote Domino è diametro aduersantia, ad votum tollit, & adæquat Pœnitentia.

§. I.

Pœnitentia montes arrogantia deprimit.

II. **P**ROposita tria obstacula Domini ad nos adventum remorantia, alia non sunt, præter ea, quibus mundus in maligno positus construitur, ac nititur. Illa, inquam, de quibus dilectissimus Domini discipulus enuntiavit: *Omne quod est in mundo, concupiscentia carnis est, & concupiscentia oculorum, & superbia vitæ.* An enim non mons, ipso vertice, cælo minitans superbia? An non mons, cujus ascensus facilis, sed statio lubrica, & descensus præceps? An non mons Æthnæ, aut Vesuvio persimilis, nunquam non suis nutriens visceribus flammæ, ac fumum vanitatis exhalans? An non mons, quem fulminat æther? *Ferunt celsos fulmina montes.* An non mons, cui meritò dicendum: *Tollere & mittere in mare,* in profundum inferni?

*1. Ioan. 2.
16.
Superbia
mons.*

*Luxuria
vallis.*

*Isa. 13.
v. 22.*

An item concupiscentia carnis vallis non est, vorago, & abyssus, in quam bene multi lubricitate gressu devolvuntur? Stagnat terrestris vallis paludibus, & ista effunditur, ut aqua. Nidulantur in illa bestia, & amphibœnæ; non minùs in ista. *Et Syrenes in delubris voluptatis,* ait de Babylonica voluptatis fano, seu abyssu, Isaias Vates.

An non denique prava, & aspera concupiscentia oculorum, quæ & iniquè coacervat, & alios livido, actorvo conspicatur supercilio? Nullum est in illis præcordiis justitiæ vestigium, in quibus sibi avaritia architectata est tabernaculum. Nihil tam sanctum, quod non violet; nihil tam munitum, quod non expugnet; nihil tam rectum, & æquum, quod non inflectat.

III. **P**rimùm enim per eam tolli montes arrogantia, ac fastus, liquidissimum, compertissimùmque est.

Dionysius Apostolorum discipulus, & Tertullianus, definientes Pœnitentiæ Sacramentum, ajunt: *Exhomologesis est prosternendi, & humiliandi hominis disciplina.* Disciplina, inquam, quam corde, ore, ac totius corporis habitu pœnitentibus profiteri necesse est. Corde equidem cognoscendo suam miseriam, fragilitatem, ignominiam, proclivitatem in malum, reputando sese vilem, abominabilem, & gratiâ Dei indignum. Ore autem cum omni demissione se accusando, palinodiam recantando, & suam cœcitatem, ac demerentiam profitendo. Corporis demum habitu, se tanquam reum sistendo iudici, flexis coram eo genibus procumbendo, pectus receptaculum omnium criminum feriendo, & sententiam illius prono corpore, & animo excipiendo. *Exhomologesis est, &c.*

*Pœnitentia tollit
superbiam
Pœnitentia definitio.
Dion. A-
reop. Ep. ad
Demop.
Tertul. l.
de pœnit.
c. 9.*

IV. Desumpta est hæc definitio ex ipso rationis, ac iudicii dictamine. Et enim cum in omni peccato homo se, ac creaturam præferat Deo, recedendo ab ipso; iustissimum profectò, æquissimùmque est, ut convertendo se iterùm ad illum redintegret honorem læsum, præferat ipsum omnibus rebus, & vitæ suæ,

Pœnitentia sit humilis.

suæ, séque quantum potest, coram tremenda majestate ipsius abjiciat; Dignissimum, ut qui cum Protoparentibus suis in averfione usque ad ambitionem Divinitatis assurrexit; in conversione usque ad vilipensionem sui se dimittat; Sanctissimum, ut qui ex creaturarum abusu, tanquam ex centonibus quibusdam sibi paludamentum arrogantiae confarcinaverat, in pellibus vilissimis cum Adamo, & centonibus attritis coram Deo suo exoraturus veniam consistat.

V. Commorante in monte Sinai Moysè in colloquio Domini, populus in abominandum idololatriæ scelus devolutus est, & posthabito Deo vivo ac vero, vitulo thura succendit. Indignante ea de causa, ut par erat, Domino, intervenit sequester Moyses, veniamque devotissimè exoravit, clementissimèque obtinuit. Admitto, inquit Dominus, preces tuas; sed tamen agant pœnitentiam super peccato suo. Quam illam, ô Domine, replicat Moyses? At ille: *Iam nunc depone ornatum tuum, ut sciam, quid faciam tibi.* Quando in scholis à Magistro, aut Correctore audit Scholaris quispiam verbum hoc, depone, jam totis artibus contremiscit; jam nihil aliud, quàm virgas, plagasque sibi ominatur. Quid est, quod Dominus hîc intendit? Cur acturos pœnitentiam mandat gloriæ stolas exuere, seminudos in lacernis incedere? Cur vestimento statui cujusque proportionato interdicit? Cur nulli virginum reliquit monilia in collo, nulli sponforum anulum in digito, nulli principum cidarim in capite, nulli senatorum paludamentum in tergo, nulli nobilium fibu-

lam in toga? Numquid Numen fatius respicit habitum, quàm præcordia? Vel numquid in purpura dolor elici, in serico amor inflammari nequit? Id astruere nolim.

Dico tamen, etsi vestimenta pretiosa ex se non jugulent contritionem, ac amorem; nihilominus nec nutriunt, nec fomentant. Dico, vestium pompa, & raritas, non tam obstetricatur ad pœnitentiam, quàm ad arrogantiam. Tantò altiùs vexillum superbiæ attollitur, quantò splendidiùs corpus exornatur. Quid agit Numen optimum, habiliores redditurus ad pœnitentiam, tollit omnia instrumenta superbiæ, & per exteriorem confusionem, ac nuditatem in corpore, inducere satagit ruborem, ac confusionem in mente; quatenus se ipsam agnoscat omni dignam confusione, depressione, contumelia; & vestimenta ipsa, quæ servierant ad saltum, & idolomaniam, jam aptentur ad planctum, & pœnitentiam. Aequissimum enim est, ut quidquid ancillabatur ad culpam, jam adminiculetur ad pœnam. Justissimum, ut qui collum contra Deum per præsumptionem, & fastum ereximus, per humiliationem deprimamus. Nam si homo homini, quem per contemptum laferat, pronus accidat, ac deprecetur; quantò rectiùs, ut pari habitu, ac demissione veniam efflagitet à Deo? Si ipse unigenitus Dei Filius acturus pro nobis pœnitentiam, regillo carnis nostræ sese operuit, & pannis vilissimis intexuit; quidni nobis, vel in panniculos defrustrata vestis defluat? Quidni in summa sui demissione pœnas à se perpetrati sceleris exposcat? *Exomologesis est prosternendi, &c.*

Pœnitentiam decet vilis habitus.
Exodi 33.
v. 5.

*Iona 2.
Matt. 12.
31.*

*3. Reg. 21.
29.
Luc. 18. 13.*

VI. Talem pœnitentiæ habitum de-
prædicavit Dominus in Ninivitis, in faccis
& cinere pœnitentiam agentibus. Ta-
lem coram Elia extulit in Achabo alio-
qui impiissimo principe: *Vidisti Achab
humiliatum coram me.* Talem in pub-
licano eminens consistente in vililacer-
na, nec audente oculos ad cælum attol-
lere; sed percussente pectus suam.
Talem in aliis verè pœnitentibus, ac
resipiscentibus.

Concolor nostra sit necesse est, si &
ipsa laudem, ac veniam mereri exoptat.
Si ob respectum, ac consuetudinem
eam publicè agere non possumus, vel-
lem tamen ab iis, quos graviores noxæ
tenent obstrictos, si sincerè pœnitere
concupiant, quatenus domi suæ in ab-
sccondito, ubi solus Pater misericordia-
rum eos observat, gauisus, ac penulâ vi-
lissima tecti, prius Divinæ Majestati ad-
geniculentur, veniamque exorent. Vel-
lem ut tanto demissiùs se gerant in con-
versione, quantò arrogantius sese ex-
tulerant in aversione. Nam *Exomolo-
gesis est prosternendi, atque humiliandi
hominis disciplina.* Et si humilitas de-
fuerit, pœnitentia vera non erit.

*Cineribus
cur uti-
mur in
Quadrag.*

VII. Compertissimum vobis per-
quam est, nos cineribus initiari ad pœ-
nitentiam, sub tempus quadagesimalis
jejunii dignè agendam. Si id vobis ima-
ginamini fieri ad lixivium parandum iis,
qui sudoribus Bacchicis sub tempus Sa-
turnalium dierum nimium capita sua
conspurcarunt, modicum id profectò
esset, nec sufficerent sacerdotes iis fri-
eandis, pexendis, expiandis. Si autem
vobis persuadetis, furori Bacchantium,
perinde ac pelago insipienti, obijci
pulvères, ut vel sic confringant tumen-

tes fluctus suos, tunc ex omnibus col-
lecti fornacibus cineres, pares non es-
sent ad aggerem vel uni despumanti in-
faniam, ponendam. Si credant alii id
institutum, quatenus ex iis sibi pœni-
tentes specula efformarent, ad suam
originem, ad suum exordium, & exo-
dum vitæ dignoscendum. Rectè id qui-
dem ageretur, sed pauci tantum sibi
studii assumunt, quo eliquari cineres
in ejusmodi specula queant, vel ut arti-
fices tanti operis esse velint. Agitur ita-
que hæc cæremonia in Ecclesia Dei eo
imprimis nomine, ut se hoc pacto co-
ram divina Majestate, tanquam pulve-
rem terræ conterendum, piantis Do-
mini subjiciant; ut tanquam mortuos,
& in pulverem per peccatum redactos
se sistant; & illius sibi clementiam, so-
lis humilibus gratiam dispensantem,
hoc pacto concilient. *Quia Exomolog-
esis est, &c.*

Quòd si itaque Pœnitentia suo mu-
nere fungatur, si detrahat inductam al-
tioris supercilii nubem, si se totum
quantum supplicem abjiciat, si gauza-
patus peccator incedat, & in pulvere
faciem suam ponat; nulli est dubium,
quòd primum obicem tollat, & Domi-
no hac ex parte iter expeditum reddat,

§. II.

*Pœnitentia valles aequat, & ex-
altat.*

VIII. **V**erùm, ut hoc exactissimè præ-
stat Exomologesis, ita non
minus aliud obstaculum amolitur, &
valles sensualitatis æquat, vel etiam
sub-

*Pœnitentia contra-
riatur de-
licis.*

subleuat, & exultat. *Omnis vallis exultabitur*, id est, exaltetur.

Pœnitentia enim noxias infranat cupiditates, & lupato mortificationis ad castimoniam iter tenendum, urget. Ipsa est, quæ ab lactatos ab uberibus voluptatis carnalis, jejuniis macerat; mœrore conficit, & concupiscentias, perinde ac sanguifugas cineribus à suis delitiis desuescit. Ipsa est, quæ docet orare impensius, diem luctu, vigiliis noctes transigere, prostratos in cilicio, cinere, sordibus volitari, & post indumentum Christi deperditum, omnem festivum recusare amictum. Ipsa est, quæ exarat continuis fletibus genas, quæ mollia linteamina, ac serica, pretiosissima asperitate cilicii cummutat; & longos risus, perpeti fletu, ac gemitu compensat. Ipsa est, quæ mentes impiorum è vallibus, ac lacunis spurcissimarum voluptatum, quibus immerse fuerant, attractas, ad cœlestes delibandas delicias allvesfacit, & ad divinum quærendum manna extimulat.

Fili prodigi lapsus.
Luc. 15.

IX. Exemplò sit famosissimus ille, optimi parentis degener, ac prodigus filius. Hic ut erat liberaliore genio præditus; ita paternarum admonitionum, ac consuetudinis impatiens, & in flagitiorum convictu, ac societate frequens. Extortâ tandem importunis precibus, hæreditatis suæ portione, paterna domo excessit, atque ut ad licentiosorem vitam, semoto arbitro sese laxius discingeret, ad exterâs emigravit oras.

Ubi lubricitante in deterius gressu, luto cœnosarum voluptatum demersus, brevi decocto cum meretriculis patrimonio, ad eas prolapsus angustias, ut

porcos pascere cogeretur; nec aliis, quàm gregis sui epulis famem explere. Ad talem identidem terminum veniunt, qui Venerem sequuntur. Ad talem finem semper edacitas tendit, ad talem scopulum impingit pudendæ voluptatis effusio. Mittuntur ad porcos, qui vixere ut porcus, prono semper in terram ventre, & ad vitiorum abyssum propenso. Nec tamen, vel ipsorum pastu saginantur, voluptate expleri nescia. Quò enim plùs sunt potæ, plùs sitiuntur aquæ. Libido extincta recenditur, usu crescit; nec rationi parer, quæ impetu depravatæ naturæ rapitur, & impellitur. Hac via prolapsus in barathrum, in vallem infamiæ, miseriæ, ac extremæ egestatis degener filius, tyranni patiebatur imperia, qui optimi parentis pervicax nauseabat edulia, respuebat consilia.

X. Agedum, jam videamus, quo adminiculo caput erexerit, atque ex hoc volutabro eluctatus sit? *In se versus*, scribit Hægiographus, ait *intra se*: *Quanti mercenarii in domo patris mei abundant panibus, & ego hic fame pereos? Quàm longè absum à mensa fratrum meorum, à conditione filiorum, quibus panis Angelorum cibus est, vinum germinans virgines, potus est? Quid ago, itâne porcos assiduò pascam, qui ad hæreditatem opulentissimam genitus sum? Itâne siliquis porcorum me saginem, qui ad delicias usque enutritus sum? Excutiam servile hoc jugum, reassumam animum, atque ad patrem meamantissimum me recipiam. Surgam, & ibo ad patrem, qui ex sublimi filiorum apicè in hanc miseriarum vallem decidi. Surgam per pœ-*

E nitent-

nitentiam, qui per carnis lubricæ prolapsus sum petulantiam. *Surgam cum omni demissione, qui lubricavi ex præsumptione,*

*Chrysol.
serm. 2.*

Verum (loquor cum Chryologo) quo animo? *Quâ confidentia? qua spe? Illâ, quâ pater est. Ego perdidit, quod erat filii, ille quod patris est non amisit.* Apud patrem non intercedit extraneus, intus est in patris pectore, ipse qui intervenit, & exorat affectus. Urgentur patris viscera, filium iterum genitura per veniam. Ibo ad patrem licet reus, sed pater viso filio cooperiet confidoreatum, & dissimulabit Judicem, qui magis implere vult genitorem. *Facile sententiam, vertet in veniam, qui redire gestit filium, non perire. Surgam, & ibo ad patrem, & dicam illi: Pater peccavi in calum, & coram te.* Non præstolabor, quoad primò mittat, quoad calamitatem meam ex aliis cognoscat, qui magis exulcerare poterunt viscera parentis, quàm mitigare. *Surgam, & dicam: Pater peccavi in calum, & coram te.* Qui solus es scrutator cordium, ac renum omnium. *Peccavi, & tua imperia præfractè transgressus sum, tuam hæreditatem scdissimè dilapidavi, tuum honorem, meumque, per omne dedecus profligavi. Peccavi, quia sapientiæ tuæ, qua me instruebas; patientiæ, qua sustinebas; amoris, quem exhibebas; gratiæ, quam offerebas, profus oblitus sum.*

Eapropter confiteor, quòd non sum dignus filii nomenclatura, qua me olim honestare dignatus es. Filii enim sunt, qui ad nutum, & nictum parentum præstò sunt. Filii sunt, qui patrem, non hæreditatem spectant. Filii sunt, qui

portantur ad ubera: *Ego autem non sum dignus vocari filius tuus, fac me sicut unum de mercenariis tuis.* Relinquo aliis dilectis speciosos titulos, relinquo sinum, & brachia, relinquo mensam, ac conclavia, mihi si concesseris atrium, & panem gregarium, satis erit. *Fac me, sicut unum de mercenariis tuis.* Felicem, ac beatum me prædicavero, si vel sic in album eorum admitti mereat. Hæc meditando filius, ad limina patris prope appulit.

Quid jam agitat bonus pater? Ambulat is, vel in atrio, vel in solario domus suæ invigilans curis æconomicis, & ecce arbitratur eminus quidpiam femovere, mox discernit esse hominem, dumque expendit, quis ille, an bonum de filio nuntium, an etiam citationem allaturus, dignoscit hominem mendicum, lacernosum, nudipedem, quasi è luporum faucibus ereptum; videt squallidum, oppletum sordibus exhara porcorum, faciem ardoribus Solis exustam, pellem rore contractam nocturno, manus urso similiores, ungues aquilinos, oculos refugos, horridum, atque impexum capillum, & tandem ex certis indiciis, suummet esse filium, dignoscit.

Quæ tunc mens patris, quis affectus in præcordiis palmam obtinuerit, arduum est decidere. Coëgisset alter animum in æthnam, & approximantem his, similibusque verborum aculeis pupugisset? Quid hoc monstri? talémne te dimisi? Hæccine vestis polymita, quam tibi indigno tradidi? Hiccine baculus, equus Turcicus, quo domo excessisti? Itáne de tota substantia nec calceamenta in pedibus reportas?

Apage

Filii prodigi descriptio.

Apoge hinc cœcus, non novi te. Alter durius forsitan excepisset, aut omnino ejurasset. At nihil horum piissimus genitor, Pater utique misericordiarum, delicta noluit discutere, ne proderet, prævenit filii criminum confessionem, & commotis visceribus, filio cunctabundo, verecundante vultu, madentibus oculis, corde tristitiâ, luctuque confecto hærenti, obvius accurrit, perinde ac juniori Tobia, re bene ac feliciter gesta Tobias senior.

Quid multa? Filius abjicit se ad parentis pedes, irruit in collum filii pater; quod se filius in terram deprimit humiliter, eò dejectum pater attollit benignus, quod se ille pudore suffusus retrahit longius; eò pater ut propius accedat, excitat animosus. Flet ex animi dolore filius de offenso parente, flet ex commiseratione pater super pudore inconsultissimi filii. Filius singultante voce inculat stultitiam suam, iteratque suum illud: *Pater peccavi in calum, & coram te.* Pater, cujus pectus clementia redundabat, suavioribus recreat blandimentis, condonat omnia; nec paratam orationem ad petendam veniam absolvere sinit. Filius se tali parente indignum profiteretur, & ut se mercenariis adscribat, efflagitat: *Fac me sicut unum de mercenariis.* Pater illico filii jura, dignitatēque restituit, imperat adferri stolam primam, digitis anulum, pedibus calceos inducit, saginatum vitulum mactat, convivium lautissimum adornat, festis personare cuncta vocibus demandat; *Quoniam, inquit, filius meus mortuus erat, & revixit, perierat, & inventus est.* Ergo quia fame pressus erat, apparemus ei convi-

vium, denudatus erat, adornemus eum stolâ candida innocentie, calceis promptæ obedientiæ, & annulo fidei. Mortuus erat, admittatur ad osculum patris, ut inspirarem ei spiraculum vitæ ac gratiæ. *Cito proferte stolam primam, &c.*

Ecce vallis ista, antè per sensualitatem depressa, ut per pœnitentiam sit exaltata, ut cælum, ut patrem respexit, ut ad amplexum, ad oscula ascendit. Ecce ut benignissimus pater amotis occurrit obicibus, & redeunti non solum crimina non imputat, sed præmia, & gratias multiplicat. Hi, hi sunt effectus veræ pœnitentiæ; tantum potuit illa in luxurioso evincere juvene; tantum in quovis alio peccatore per eum figurato. Quod enim hîc in parabola narratur, idem de omnibus pœnitentibus verificatur.

S. III.

Pœnitentia prava in directa convertit.

XI. **R** Estat tertium obstaculum, pravitas, & asperitas, id est, concupiscentia oculorum, seu avaritia. Nihil enim iniquius, nihil scelestius avaro est. Verum & hanc pravitatem corrigere, & hanc asperitatem complanare pœnitentiâ, liquidissimum est.

Pœnitentia medicatur avaritia.

Date, date avarissimum quemque, verè pœnitentem, (nam de fictis haud disputo,) & sentietis, quod dico. Date mihi Zachæum. Quem hominem posco? Nonne publicanum? Nonne prima fronte pravum, & distortum? Non-

Zachai
status &
conversio.
Luc. 19.

ne ditissimum? Nonne in perdita civitate perditum operis magistrum? Nonne omnibus exosum, & peccatorem divulgatum? *A murmurabant omnes, quod ad hominem peccatorem divertisset.* Hic incensus desiderio videndi Christum, *Ascendit in arborem sycomorum, ut videret eum;* calcavit terram, superascendit auram, transcendit avaritiam, & totam divitiarum supergressus est molem, ut profiliens in arborem veniæ, ac misericordiæ apprehenderet fructum, & de specula confessionis, indulgentiæ cernere mereretur largitorem. *Ascendit in arborem sycomorum mysterio, non causâ,* ait D. Chrysologus, *ut unde Adam texerat nuditatem corporis, Zacharius inde velaret foeditatem animæ.* Sycomobrus ergo hic, teste Anonymo, pœnitentiam designat, quam profiteri cœpit, quum crucem, in illa figuratam, apprehendit.

Chrysol.
ser. 54.

Anonym.
apud Cord.
in Cat.
Græc.

ib. Luc. 19.

Et videte, quæso, quàm rectus, quàm misericors, quàm liberalis mox evasit. Non jam portat divitias, sed proculcat, non curvatur opibus, sed levatur; non inflectitur, sed ad viam veritatis, ac justitiæ per eas dirigitur. Cogit divitias ad largientis obsequium, non ad avaritiæ tyrannidem. Deposuit fraudis onera, pondera cupiditatis, usurarum molem, magisterium publicani, exactionis crudelissimæ principarum. Ait enim: *Ecce, dimidium bonorum meorum, Domine, do pauperibus, & si quid aliquem defraudavi, reddo quadruplum.* Non aliena ergo, sed quæ ex paternis facultatibus ad me transmissa, quæ proprio parta labore. Novi enim, quòd cumulet crimina, non emundet, qui aliena erogat. Novi, filici-

dio agnatam, & consanguineam esse rapinam; viduam, ac pauperem membratim depascentem. Novi quòd docet Ecclesiasticus: *Sicut qui occidit filium, coram patre, ita qui offert sacrificium ex pecuniis pauperum. Dimidium bonorum meorum do pauperibus.* Totum darem, nisi fraudes compensandæ forent. Idcirco dimidium teneo, ut habeam, unde refundam. *Si quem verò defraudavi, reddo quadruplum.* Oportet enim & rapta reddere, & de propriis alia adjicere injuria affecto. Nam quemadmodum fur, non eo ipso defensus, & excusatus est, quòd rapinam restituerit; sed insuper sæpè sapius innectere funi collum cogitur, vel multò pluribus, quàm furatus fuerat, vitam redimere: ita & iniquo arbitror haud satis esse, ablata refundere; sed insuper injuriam, ac molestiam compensare. Proinde, *si quem defraudavi, reddo quadruplum.* O quàm verè hic prava conversa sunt in directa! quàm verè aspera in plana! quàm verè sincera pœnitentia universa sustulit obstacula!

Eccli. 34.

XIII. Eapropter Internuntius Domini S. Joannes Baptista, quum populum adhortatus esset ad parandam Domino viam: *Parate viam Domini,* illico hanc unam methodum parandi illam adjecit: *Pœnitentiam agite, appropinquavit enim regnum calorum.* q. d. Evolutum est tempus vaticiniorum, promissionumque Domini Dei nostri, in quo instaurare universa, quæ in cælis, ac in terris sunt, novum cælum, ac novam terram condere, regnum Sathanæ subvertere, atque ab ejus tyrannide orbem vindicare constituit. Ad hoc opus

coronandum, non Angelos, non Prophetas, non Patriarcharum quempiam, delegit, sed quod summè admirandum, Filium suum unigenitum in vera carnis substantia, ad Divinitatis ejus confortium assumpta mittere dignatus est. Quocirca quæso vos, atque obtestor per magnam nomen Domini Dei nostri, ne committatis, ut in vobis, ad eum suscipiendum quidpiam desideretur. *Pœnitentiam agite;* & quidquid in vobis deprehenderit asperum, conversatione pollutum, crudelitate durum, iniquitate depravatum, id eadem adæquate, ac complanate, ne superveniens Dominus inveniat, quod oculos ejus Majestatis offendat. *Agite pœnitentiam, appropinquavit enim regnum calorum.*

XV. Quod eo articulo ad suscipiendum Christum in carne demandatum Judæis est; id ipsum nobis ad eum in spiritu amplexandum inculcat S. Mater Ecclesia: *Parate viam Domini, rectas facite semitas ejus.* Omnis vallis exalteretur, & omnis mons, & collis humilietur, & sint prava in directa. Subruite juga superbiæ humilibus pœnitentiæ officii; vallium, seu sensualitatis, ac luxuriæ voragines obruite, mentem in immo defosam ad supera reflectite; distorta ad normam justitiæ revocate, aspera, saxosa, horrida, misericordia, ac lenitate complanate. Verbo: *Pœnitentiam agite, appropinquavit enim regnum calorum.* Hæc est methodus, quam ad Christum suscipiendum suaserunt Prophetæ, exaggerarunt Patriarchæ, prædicarunt Apostoli, docuerunt subinde Doctores, inculcarunt Ecclesiastæ, & eam tenere forsitan, & exequi detrectabimus?

XVI. Naamano Syro præstolanti ab Elisæo sanitatem, quum consilium ipsius, quoad Jordanis fluentia dirigebatur, duriusculum accidisset: ait eidem ex fidelioribus amicis unus: *Pater, etsi rem grandem tibi præcepisset Propheta, facere debuisses, quanto magis nunc, cum dicit, lavare, & mundaberis.* Quanto rectius id ego reciprocavero in vos Aud. meos. Si Deus noster imperasset nobis, ut non tantum scinderemus cor contritione, sed & corpus ferri sectione; ut non lachrymas duntaxat, sed & sanguinem funderemus; ut non tantum septies, sed septuagies septies in Jordane pœnitentiæ ablueremur, id conari, & exequi pro salute animæ nostræ, & ad suscipiendum dignè Dominum, obstricti essemus; quanto magis nunc, cum dicit: *Lavare, & mundaberis;* pœnitentiam age, & salvus eris, ac Deum videbis.

XVII. Hem, quid non faciunt mundani homines ad excipiendum cum dignitate Dominos suos? Quos arcus, ac portæ triumphales erigunt? Quas vias complanant, & adornant?

Peruani duas Regi suo vias incredibili cum labore appararunt; quas Nierbergius jure regias appellat, à Casco ad Quitum usque; Unam per planitiem, alteram per montana, quæ ad viginti quinque pedes latæ, protendebantur per quingentas leucas; quatenus Huayma ipsorum regulus, iter instituturus, per illas commodius adæquatis ubivis profundis vallibus, ac editissimis depressis montibus veheretur.

Abener Rex Indiarum poscente filio suo Josaphato, ut sibi ex palatio (quod ergastuli loco habuit) exspatiari liceret,

E 3 omnes

Pœnitentia agenda.

4. Reg. 5. v. 18.

Via ab aliis adornata. Nier. hist. nat. p. 140.

Damasc. in hist. Barlaam. 6. Jos. c. 3. §. 5.

omnes lufcos, claudos, morbidos, capulares senes ex iis arceri, ne quid infauftum incurreret in oculos, præcepit. Insuper omnem viam pretiofiffimis conveltiri aulæis, concentus muficos eum profequi; choreas, & faltus inftitui, & per transfennam varia fpecula exhiberi curavit.

Chron.

Polonia Ottoni Imperatori ad facra D. Alberti Antiftitis, ac Martyris lipfana deveneranda venienti, ad quatuor parafangas iter pannis, ac peripetafmatis fplendidiffime exornavit.

Ovid. de Ponto, El. 2.

Hannibal ille Romanorum terror, per altiffima Alpium juga, per immiftas prope nubibus nives, per cælo minantia faxa, cum exercitu maximo in Italiam, veluti in alium terrarum Orbem fibi viam ftavit; & ut canit Ovidius:

Deduxit scopulos, & montes rupit aceto.

Hæc, pariæve ad fufcipiendos fuos

Reges, ad adornandum iter fuif Summatibus, ad incolumem traducendum exercitum fecerunt, faciuntque mundi affeclæ. Vah, & nobis grave futurum, unum, alterumve offenfionis lapillum movere, fupercilium deponere, cor aceto compunctionis modicè tingere, prava corrigere, quatenus Dominus Deus nofter, fublatis hifce afperitatibus, cumlaturus in bonis defiderium nofter, ad nos veniat, ac vifitet. Quòd fi hætenùs hac in parte incurrit inventifumus, hodie expergifcamur ad tubam nos animantem: *Parate viam Domini.* Audiamus voces Ecclefie ingeminantis: *Adorna thalamum tuum filia Syon, & fufcipe Regem gloria, in falutem tibi venientem.* Obfecundemus Domino toties per Prophetas, & Evangeliftas exhortanti: *Parate, parate viam, quatenus illum hîc per gratiam fufcipere, ibi in gloria triumphantem fufpicere digni inveniamur.*

Amen.

